

Motion till riksdagen 2018/19:574

av **Patrick Reslow (SD)**

Val av vice talmän i Sveriges riksdag

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om val av vice talmän i Sveriges riksdag och tillkännager detta för riksdagsstyrelsen.

Motivering

I Sverige har vi en lång tradition av så kallad konstitutionell praxis, d.v.s. ett oskrivet regelverk som tillämpas och respekteras av de politiska partierna i avsaknad av uttryckliga bestämmelser i författningen. Så var till exempel fallet med den tidigare regeringsformen från 1809, som i mångt och mycket blev obsolet i förhållande till hur praxis utvecklades och tillämpades under 1900-talets första hälft.

Även med nuvarande grundlagar finns exempel på hur författningen utvecklats med hjälp av konstitutionell praxis. Ett sådant exempel är valet av riksdagens vice talmän. I riksdagsordningens 3 kap. 4 § står följande.

4 § Riksdagen ska, enligt 4 kap. 2 § regeringsformen, välja en talman samt en förste, en andre och en tredje vice talman. De väljs var för sig i nu nämnd ordning. Valen gäller till valperiodens slut.

Om det bara finns en nominerad kandidat ska valet genomföras med acklamation.

Om det finns fler än en nominerad kandidat, och valet av talman sker med slutna sedlar enligt bestämmelserna i 12 kap., är den vald som får mer än hälften av rösterna. Om en sådan röstövertikt inte uppnås ska ett nytt val genomföras. Om inte heller då någon får mer än hälften av rösterna ska ett tredje val genomföras mellan de två som vid den andra omröstningen fick flest röster. Vid den tredje omröstningen är den vald som får de flesta rösterna. Lag (2018:605).

I praktiken tillämpas sedan länge en proportionalitetsprincip vid sidan av den uttryckliga bestämmelsen, d.v.s. en princip om att de vice talmännen tillsätts utifrån partiernas storlek. Så har skett eftersom det till skillnad från talmansämbetet inte följer några särskilda konstitutionella befogenheter. Denna princip får anses utgöra just konstitutionell praxis och har respekterats av de invalda partierna i Sveriges riksdag. Åtminstone fram till 2018, då praxis plötsligt frångicks.

Så länge konstitutionell praxis respekteras, tillämpas och försvaras av de partier som är invalda i Sveriges riksdag fungerar en sådan ordning. Det är först när praxis inte upprätthålls utan ändras från fall till fall som det är relevant att ifrågasätta varför inte regelverket är uttryckligen reglerat. Dessvärre har nu riksdagen försatt vice talmansvalet i just den situationen. Eftersom den konstitutionella praxis som utvecklats vad gäller val av vice talmän fungerat väl under många år finns det således skäl att skriva in den i riksdagsordningens 3 kap. 4 §. Mot bakgrund av detta bör regeringen tillsätta en utredning i syfte att ändra regelverket vad avser val av vice talmän i enlighet med vad som framgår av motionen.

Patrick Reslow (SD)